

Методичний коментар до теми “Хочу — можу — треба”

Цікавий підсумок і продовження обговорення

Тема цього місяця перегукується з розмовою про цінності, якою ми завершували перший семестр. Адже наші бажання, можливості та обов’язки залежать від того, що для нас важливе. Тому запитання опитувальника дадуть змогу перевірити й засвоєння попередньої теми. У цьому опитувальнику немає сюжету, а деякі його запитання можуть стати темою для окремого обговорення з дітьми.

Налаштуйте дітей так, щоб вони не сприймали формувальне оцінювання як контроль знань, оцінювання їхньої роботи, а розглядали як можливість підсумувати набуті знання, подивитися інакше на вже знайоме, можливо, пробачити те, що за певних причин залишилося поза увагою.

І, звичайно, відповіді на запитання опитувальника мають підштовхнути дітей до обговорення. Тож важливо спостерігати, які саме запитання найбільше зачепили, що діти обговорювали, про що, можливо, сперечалися. Це також важливий момент для розуміння, як діти сприйняли ваші акценти, як вони їх для себе розставили, як краще перейти до наступної теми, під яким кутом її розкривати.

Важливо показати дітям, як багато вони дізналися, чого цікавого навчилися. Ми маємо ще раз показати нашим учням, що здобуті знання знадобляться їм у житті. Діти розмірковують, що сподобалося, а що ні, що хочеться змінити, а що змінювати не варто.

Форму, в якій відбуватиметься оцінювання, визначає педагог, зважаючи на умови навчання, можливості дітей і їхніх батьків. Не варто виключати можливість опрацювання опитувальника вдома, разом із батьками. З одного боку, батьки побачать, чого діти навчилися за місяць, зрозуміють важливість і практичну спрямованість набутих знань і вмінь. З іншого боку, об’єктивно побачать рівень знань, зрозуміють, над чим варто попрацювати. А можливо, й деякі запитання опитувальника варто обговорити в родині.

Розглянемо, як можна аналізувати відповіді учнів на запитання опитувальника.

Тест на довіру між педагогом і учнями

Як зазвичай, перше запитання — це прохання написати своє ім’я. Діти вже не вперше відповідають на запитання опитувальників, вони мають чималий досвід. Тож є певні очікування від цієї форми роботи. Те, як саме учень зазначить своє ім’я, підкаже педагогові про рівень довіри до нього, а також про його вміння спілкуватися з батьками учнів.

Важливо побачити не ім’я та прізвище з класного журналу, а чи може вчитель правильно зрозуміти, де чий відповіді. Адже тест на стосунки в класі — питання довіри між педагогом, учнями й батьками. Якщо діти довіряють педагогу, впевнені, що педагог справді виконає свої обіцянки, знають, що батьки не сваритимуть за погані відповіді, то дитина відрекомендується так, щоб було зрозуміло, хто саме відповідав на запитання.

Бажання та обов’язки

Цей блок запитань допомагає ще раз поміркувати над тим, як ми маємо узгоджувати наші бажання й наші обов’язки, власні бажання та бажання людей, що поряд із нами. Зверніть увагу: запитання “Наскільки важливо думати про інших, виконуючи власні бажання?” та “Що важливіше — моє бажання чи мій обов’язок?” близькі за змістом, тому

зіставте відповіді, й матимете інформацію про те, наскільки щиро діти відповідали на запитання і як глибоко вони зрозуміли те, про що йшлося в темі місяця.

Відповіді допоможуть зрозуміти пріоритети дітей, їхні цінності, стосунки в родині та зі знайомими. Саме ці запитання можна зробити темою для обговорення на позаурочних заходах, запропонувавши скласти й інсценізувати історію на цю тему, розповісти випадки з власного життя, пригадати казки та оповідання, обговорити, як діяли їхні персонажі та чи варто брати з них приклад.

- Наскільки важливо знати бажання наших рідних і знайомих?
- Наскільки важливим для тебе є виконання всіх твоїх бажань?
- Наскільки важливо думати про інших, виконуючи власні бажання?

У певному сенсі опитувальник з формувального оцінювання не лише перевіряє, а й надає поштовх до подальшого розгортання теми. Наприклад, наступні запитання акцентують увагу дітей на тому, що бажання не виконуються самі собою і необхідно виконувати не лише власні бажання, а й бажання інших людей.

- Що треба робити, аби здійснити своє бажання?
- Навіщо нам знати про бажання близьких людей?

Ще раз про розпорядок дня

Важливо навчити дітей дотримуватися оптимального розпорядку дня, розуміти, від чого він може залежати. Учні мають знати, що розпорядок дня — це план, який може іноді порушуватися за певних причин. Обговоріть з ними, які це можуть бути причини, що має бути чітко прописане в розпорядку дня, а що можна планувати сьогодні на завтра чи післязавтра.

Ми неодноразово звертаємося до теми дотримання розпорядку дня, тому відповідь на наступні запитання дасть змогу перевірити, наскільки ефективною була наша робота впродовж певного часу, чи прагнуть діти втілювати на практиці набуті знання і чи довіряють порадам педагога.

- Чи важливо дотримуватися розпорядку дня?
- Познач будні й вихідні.
- Чим твій вихідний день відрізняється від буднів?
- Чи завжди вдається дотримуватися розпорядку дня?

Варто обговорити з дітьми й такі запитання. Як і коли ми маємо коригувати розпорядок дня? Чому в будні та вихідні розпорядки дня різні? Які свої бажання ми маємо змогу виконувати завдяки чіткому дотриманню розпорядку дня?

Квест у крамниці

Цей блок запитань дає дітям змогу уявити свої дії в крамниці та проаналізувати їх. Аби відповісти на ці запитання, діти мають пригадати нові знання, набуті не лише минулого місяця. Також педагог може перевірити, чи вдалося вразити учнів і чи справді вони застосовують свої знання на практиці.

- З чим ти підеш до крамниці?

- Ти прийшов/прийшла до крамниці. У тебе є 100 грн. Порахуй, скільки грошей ти маєш витратити на кожну покупку, і виріши, що ти купиш.
- Скільки решти ти отримаєш?
- Що робитимеш із рештою?
- Що означає цей знак у крамниці? *(Діти бачать знак “Ведеться відеоспостереження”).*
- Познач знаки, які забороняють нам виконувати певні дії.
- Познач знаки, які надають нам інформацію.

Якщо ви з’ясували, що діти діють не так, як ви навчали, то варто обережно з’ясувати причину такої поведінки. Можливо, діти чогось не зрозуміли, якась інформація не стала для них важливою або в родині інші погляди й звички. Що можна надолужити, а на що можна не зважати, вирішувати лише вам.

Озираємося назад

Останній, вже традиційний блок запитань дає змогу дізнатися, що обговорюють діти поза уроками, побачити, наскільки учні зацікавилися курсом “Я досліджую світ”, подивитись на роботу педагога очима дітей, поміркувати, як варто змінити діяльність на уроках.

Ця пара схожих запитань, розташованих у різних місцях опитувальника, допоможе перевірити щирість дитячих відповідей.

- Цього місяця ми спробували розгадати кілька таємниць. Що тобі запам’яталося найбільше? — Які сторінки підручника ти обговорював/обговорювала з друзями не лише на уроках?

Запитання “Які сторінки підручника ти обговорював/обговорювала з друзями не лише на уроках?” також певною мірою допомагає з’ясувати, які форми роботи подобаються дітям найбільше. Цього разу дитина може обрати кілька варіантів відповіді. Кількість обраних сторінок покаже вам, що дітей особливо зацікавило, чи вміють вони визначати пріоритети, чи правильно розуміють зміст слова “найбільше”. Адже все подобатися не може, тому надто багато “галочок” у відповіді може дати додаткову інформацію.

Варто також зіставити відповіді дітей, які дружать, і з’ясувати, наскільки їхні відповіді збігаються. Це також дасть змогу з’ясувати, до якої міри щирими були діти. Тож відповіді покажуть, на що варто звернути увагу, а в іншому допоможе педагогічна майстерність.

Наступні запитання дадуть вам змогу поміркувати, наскільки матеріал курсу доступний дітям, що варто змінити у викладанні, над чим попрацювати додатково. А можливо, з деякими учнями варто попрацювати індивідуально або звернути увагу їхніх батьків на певні труднощі в опануванні навчального матеріалу.

- Яке завдання тобі було найлегше виконувати?
- Яке завдання тобі було важко виконувати?
- Чи цікаво тобі, якою буде тема наступного місяця?

Але не варто надто перейматися тим, що час від часу в дітей виникають труднощі, адже неможливо навчатися, не долаючи перешкод. Головне, щоб діти бачили, що в змозі їх долати. І пам’ятайте: перемоги, отримані легко й без зусиль, не так цінуються.

Далі ви маєте змогу з'ясувати бажання й уподобання дітей і зробити відповідні висновки.

- Напиши мені одне своє побажання на наступний місяць: я намагатимуся його врахувати.
- Що тебе цікавить найбільше?